

**Χαιρετισμός του Προέδρου της Βουλής των Ελλήνων κ. Νικήτα Κακλαμάνη στην
κεντρική εκδήλωση για την καμπάνια “Remarble Greece” από την Επιτροπή Νέων για
την Επανεένωση των Μαρμάρων του Παρθενώνα**

Κυρίες και κύριοι,
φίλες και φίλοι,

Είμαι πραγματικά τόσο ενθουσιασμένος, όσο και περήφανος που βρίσκομαι απόψε εδώ στο Θέατρο του Αρσακείου Σχολείου Ψυχικού, για να καλωσορίσουμε μαζί τη δυναμική πρωτοβουλία της Επιτροπής Νέων για την Επανεένωση των Γλυπτών του Παρθενώνα. Απόψε λοιπόν τα νιάτα μας φέρνουν στο φως τα πορίσματα της δικής τους έρευνας, μαζί με την ελπίδα της επιστροφής των γλυπτών μας στο γενέθλιο τόπο τους.

Ο Χέρμαν Μέλβιν έλεγε πως η *“νεότητα είναι η εποχή που οι καρδιές είναι μεγάλες”*. Σε αυτή την εποχή λοιπόν, που οι καρδιές είναι μεγάλες και ενωμένες, η επόμενη γενιά, οι μαθητές, οι φοιτητές, οι νέοι επιστήμονες της Ελλάδας και του κόσμου, δανείζουν λίγη απ’ την ορμή και απ’ τα όνειρά τους για έναν ιερό σκοπό: την επιστροφή και επανεένωση των Γλυπτών του Παρθενώνα. Προσωπικά θα επιμείνω στον όρο “γλυπτά”, γιατί η λέξη “μάρμαρα” παραπέμπει σε ένα υλικό ουδέτερο, επίπεδο ή ακατέργαστο. Τα γλυπτά του Παρθενώνα όμως, είναι σμιλεμένα με ψυχή, με αγάπη, με αισθητική γνώση.

Για αυτό το αριστούργημα, ως ενιαίο και συμπαγές σύνολο, αγωνίζεται τόσες δεκαετίες η ελληνική Πολιτεία. Για αυτό το αριστούργημα η Μεγάλη Βρετανία και το Βρετανικό Μουσείο παίζουν κρυφτούλι, προβάλλοντας απίστευτα προσκόμματα. Για το ίδιο αριστούργημα ο αμφιλεγόμενος Βρετανός ζωγράφος Φράνσις Μπέικον δήλωνε χωρίς ντροπή: *“μου αρέσουν τα Ελγίνεια Μάρμαρα στο Βρετανικό Μουσείο, αλλά αναρωτιέμαι μήπως τα βρίσκουμε πιο όμορφα επειδή είναι θραύσματα. Δεν ξέρω αν θα μας άρεσε τόσο πολύ ο Παρθενώνας αν τον βλέπαμε όπως ήταν αρχικά, στολισμένος σαν χριστουγεννιάτικο δέντρο”*

Αυτά τα λόγια, εκτός από εξοργιστικά, είναι δηλωτικά της εκτίμησης που επί της ουσίας τρέφουν οι Βρετανοί για τα μνημεία παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς, όπως τα γλυπτά του Παρθενώνα.

Κάτι που πρακτικά αποδείχθηκε και προ μηνών, όταν στην αίθουσα του Βρετανικού Μουσείου όπου εκτίθενται, διοργανώθηκε η βεγγέρα του Pink Ball με χορούς, τραπέζια, δημοπρασίες και φυσικά με το αζημίωτο.

Ωστόσο, στον αντίποδα της βαρβαρότητας, αναδύονται φωνές όπως αυτή του καταξιωμένου Βρετανού ηθοποιού και συγγραφέα Στίβεν Φράι, ο οποίος αγωνίζεται και πιέζει με το δικό του τρόπο για την επανένωση των γλυπτών.

Όπως χαρακτηριστικά λέει *“το να παίρνεις τα Γλυπτά του Παρθενώνα από την τότε κατεχόμενη Ελλάδα, είναι σαν να παίρνουν οι Αμερικανοί τον Πύργο του Άιφελ από το Παρίσι όταν η ‘πόλη του φωτός’ ήταν υπό γερμανική κατοχή”*». Και καταλήγει πως η επιστροφή τους θα ήταν για τη Μεγάλη Βρετανία *“μία πράξη αριστοκρατική”*...

Ωστόσο, το επίσημο κράτος τους σε αगाστή συνεργασία με το Βρετανικό Μουσείο, επιδίδεται συστηματικά σε ένα πινγκ-πονγκ ευθυνών, δικαιολογιών και ψευδοεπιχειρημάτων, με απώτερο στόχο την αποφυγή ανάληψης κάθε ευθύνης. Για τον προσεκτικό μελετητή του ιστορικού της υπόθεσης, τα πράγματα είναι απλά. Το Βρετανικό Μουσείο ισχυρίζεται ότι απαιτείται νομοθετική έγκριση για να τα παραχωρήσει, ενώ το Κράτος από την πλευρά του υποστηρίζει ότι η επιστροφή τους εναπόκειται στο Μουσείο.

Με λίγα λόγια μιλάμε για περίεργους νομιμοφανείς χειρισμούς, βασισμένους σε δυο μέτρα και δυο σταθμά. Προφανώς ξεχνούν ότι ο Τόμας Μπρους, ο 7ος κόμης του Έλγιν και πρέσβυς στην Υψηλή Πύλη, εκμεταλλευόμενος τις συνθήκες, ακρωτηρίασε βίαια το ναό -από το 1801 έως και το 1804 - με πριόνια, με σφυριά και καλέμια αλλά και με δωροδοκίες- για να αποσπάσει στοιχεία του, ώστε να διακοσμήσει το εξοχικό του. Και ότι, λίγο μετά, αφού πτώχευσε, άλλαξε σχέδιο και αποφάσισε να τα πουλήσει το 1816 στη Βρετανική κυβέρνηση έναντι 35.000 λιρών, χωρίς να καταθέσει το παραμικρό πειστήριο νόμιμης κατοχής ή άδειας από τους Οθωμανούς.

Η δήθεν βρετανική νομιμότητα, 222 χρόνια μετά το διαμελισμό, εξακολουθεί να προβάλλεται με θράσος, την ώρα που οι ίδιοι οι Τούρκοι ερευνητές, όπως οι καθηγητές Αϊγκέν και Σακίν,

διαψεύδουν επισήμως ότι τα γλυπτά εστάλησαν νόμιμα στη Βρετανία με το απαραίτητο τότε φερμάνι του Σουλτάνου.

Με αυτές τις πονηριές και με ακόμα περισσότερες προφάσεις, η επιστροφή των γλυπτών του Παρθενώνα κατέληξε να γίνει η πιο προβεβλημένη και χρονίζουσα υπόθεση επαναπατρισμού αρχαιοτήτων διεθνώς.

Αν σκεφτεί κανείς πως το πρώτο μας διάβημα πραγματοποιήθηκε από συστάσεως του Ελληνικού Κράτους, το 1831, ενώ εντάθηκε με την αποκατάσταση της Δημοκρατίας το 1975, επί υπουργίας Κωνσταντίνου Τρυπάνη και έλαβε ευρεία δημοσιότητα από το 1983 με τη Μελίνα -όταν τελικά εντάχθηκε στην ατζέντα της UNESCO το '84- συνειδητοποιούμε το μακρύ και δύσβατο μονοπάτι που έχουμε διανύσει έως σήμερα.

Τι κι αν επιστρατεύτηκαν μέσα στα χρόνια νέα τεχνάσματα, όπως το εφεύρημα του 2002 περί “Παγκόσμιων Μουσείων”, από 17 μεγάλα μουσεία του κόσμου; Αυτή η “new age” επινόηση υιοθετήθηκε ξεκάθαρα με απώτερο σκοπό την προστασία των μουσείων από αιτήματα κρατών, όπως το δικό μας, για την επιστροφή πολιτιστικών θησαυρών στις χώρες όπου ανήκουν.

Φυσικά σε αυτόν τον αγώνα δεν είμαστε ούτε μόνοι, ούτε οι μόνοι. Και αυτό γιατί, σε αντίθεση με τις επίσημες θέσεις της Βρετανίας που διαδίδουν ότι δεν υπάρχει νομικό έρεισμα για την επιστροφή αντικειμένων από τις συλλογές των μουσείων τους, η πραγματικότητα τις διαψεύδει.

Είτε ως επιστροφή, είτε ως μακροχρόνιος “δανεισμός”, πολλά βρετανικά μουσεία, αλλά και άλλα, παντού στον κόσμο, έχουν επιστρέψει σημαντικούς θησαυρούς πολιτισμού. Αρκεί να αναφέρω τα ανθρωπολογικά ευρήματα των Αβοριγίνων στην Αυστραλία, το φημισμένο ένδυμα της ινδιάνικης φυλής Λακότα, την ξυλόγλυπτη μάσκα μεταμόρφωσης στον Καναδά και τόσα άλλα.

Εκτός όμως από αυτά, εκκρεμούν πολυάριθμα αιτήματα προς μουσεία, όπως το βρετανικό. Χώρες όπως η Αίγυπτος με τη Στήλη της Ροζέτας, η Κίνα με τα κομψοτεχνήματα, που βαφτίστηκαν από τον Ουγκώ “Ελγίνεια του Πεκίνου” γιατί αποσπάστηκαν από το γιο του Έλγιν, η Ιταλία με το δικό της μαρμάρينو ανάγλυφο, το νησί του Πάσχα με την πέτρινη

κεφαλή του Ράπα Νούι, η Νιγηρία με τα Μπρούτζινα του Μπενίν... Και μαζί τους η Ινδία, το Γιβραλτάρ, η Τζαμάικα, το Σουδάν και τόσα ακόμη.

Γι' αυτό επιμένω πως δεν είμαστε ούτε μόνοι, ούτε οι μόνοι...

Ωστόσο το δικό μας αίτημα, ως το κορυφαίο αυτή τη στιγμή στην υφήλιο, είναι η ενσάρκωση ενός δίκαιου αγώνα για την αποκατάσταση μιας ανεπανόρθωτης βλάβης από μια κατάφωρα άδικη, ανήθικη και παράνομη πράξη. Γι' αυτό εξάλλου η διακρατική προσέγγιση του ζητήματος, που σοφά τηρούμε εδώ και δεκαετίες, είναι η ενδεδειγμένη στάση απέναντι στο Ηνωμένο Βασίλειο και στο 'σεσημασμένο' Βρετανικό Μουσείο με τις αυθαίρετες αιτιάσεις του.

Κυρίες και κύριοι, αγαπητές φίλες και φίλοι,

Ο αγώνας μας για την επιστροφή των γλυπτών δε θα καμφθεί μέχρι την τελική δικαίωση. Σε αυτή την προσπάθεια ενώνονται δυναμικά οι γενιές που πέρασαν με τις γενιές που έρχονται. Σε έναν κοινό σκοπό και με την πεποίθηση των προγόνων μας, που ήξεραν πως δεν υπάρχει αθανασία χωρίς την ευεργετική ορμή της νεότητας. Και της ενότητας, θα συμπληρώσω εγώ.

Μέχρι τότε λοιπόν, τα γλυπτά του Παρθενώνα θα περιμένουν καρτερικά και σιωπηλά την επιστροφή τους. Μέχρι τη μέρα τής επανένωσης, όταν θα αρχίσουν και πάλι να μιλούν, για να μας αφηγηθούν την ομορφότερη Ιστορία του κόσμου.

Σας ευχαριστώ.